

УДК 332.142.4/.6:330.322

О. М. Ковальчук,
аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-2392-9735>
Т. О. Власенко,
к. е. н., доцент,
завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2999-7441>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.4.151

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ІНВЕСТИВАННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

О. Kovalchuk,
Postgraduate student, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Т. Vlasenko,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Production and Investment Management Department,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

PECULIARITIES OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC SUPPORT FOR THE PROCESS OF INVESTMENT IN THE NATURE MANAGEMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті розглянуто організаційно-економічне забезпечення процесів інвестування у природокористування територіальних громад України. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю ефективного використання природних ресурсів, особливо у період після воєнного відновлення економіки України, внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Основна увага приділена ключовим аспектам залучення інвестицій, зокрема розвитку державно-приватного партнерства, посиленню міжнародної співпраці, впровадженню інноваційних фінансових інструментів та спрощенню регуляторних процедур. Окремо проаналізовано інтеграцію кадастрових і геоінформаційних даних, реформування нормативно-правової бази та розвиток людського капіталу. Розглянуто важливість стратегічного підходу до формування сталого розвитку територіальних громад, який забезпечує баланс між економічними, соціальними та екологічними інтересами. Наведено конкретні рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості природно-ресурсного сектору, зокрема через цифровізацію управління ресурсами, залучення міжнародних грантів, "зелених" облігацій та концесійних кредитів. Висновки підкреслюють важливість інвестування у критичну інфраструктуру, екологічні технології та людський капітал як драйверів сталого розвитку.

The article explores the organizational and economic foundations of investment processes in the field of natural resource management within Ukrainian territorial communities. This research is particularly relevant given the pressing need to optimize the utilization of natural resources in the context of Ukraine's post-war recovery following Russia's armed aggression. The study provides an in-depth analysis of key strategies for attracting investments, including the enhancement of public-private partnerships, fostering international cooperation, implementing innovative financial instruments, and streamlining regulatory frameworks.

The integration of cadastral and geoinformation systems, reform of legal and institutional frameworks, and human capital development are identified as critical components for advancing sustainable investment practices. The authors examine the challenges and opportunities presented by leveraging green financing tools such as international grants, green bonds, and concessional loans to diversify financial inflows while reducing dependency on state budgets.

The article also highlights the role of strategic planning in achieving a balance between economic growth and environmental protection at the community level. It emphasizes the need for transparent digital platforms to manage natural resources, foster cross-border collaborations, and promote entrepreneurship in eco-friendly sectors. Moreover, the authors propose a comprehensive framework for the allocation and efficient utilization of financial resources, aimed at supporting ecological initiatives, rebuilding critical infrastructure, and advancing environmentally sustainable technologies.

The findings underscore the potential of investments in key areas, including renewable energy, waste management, and biodiversity conservation, as drivers of economic resilience and growth. By focusing on human capital development and community-driven approaches, the proposed measures aim to strengthen Ukraine's natural resource sector while ensuring its long-term sustainability for future generations.

Ключові слова: земельні ресурси, інвестування, організаційно-економічне забезпечення, природокористування, територіальні громади, післявоєнне відновлення.

Key words: land resources, investment, organizational and economic support, natural resource management, territorial communities, post-war recovery.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах сьогодення, забезпечення ефективного природокористування територіальних громад є важливим напрямом соціально-економічного розвитку. Інвестування у природокористування забезпечує не лише збереження природних ресурсів, але й стимулює економічне зростання та покращує якість життя мешканців. Відновлення національного господарства України на траєкторії соціально-економічного зростання в значній мірі залежить від збільшення інвестиційних потоків у ключові структурні елементи та сфери діяльності, що

здатні забезпечити прискорене відновлення з метою оперативного подолання наслідків збройної агресії Росії. Останнім часом інвестиційна активність в Україні значно знизилася порівняно з докризовими періодами, що обумовлено соціально-політичною нестабільністю та фрагментарністю державної економічної політики щодо стимулювання інвестиційної діяльності. Найбільший негативний вплив на динаміку освоєння інвестицій здійснила збройна агресія проти України. Інвестиційна діяльність у сфері природокористування має специфічні особливості, оскільки більшість природних ресурсів знаходиться у державній власності, а це обмежує інституціональне підґрунтя для застосування різноманітних форм, методів і джерел інвестицій у природоохоронні

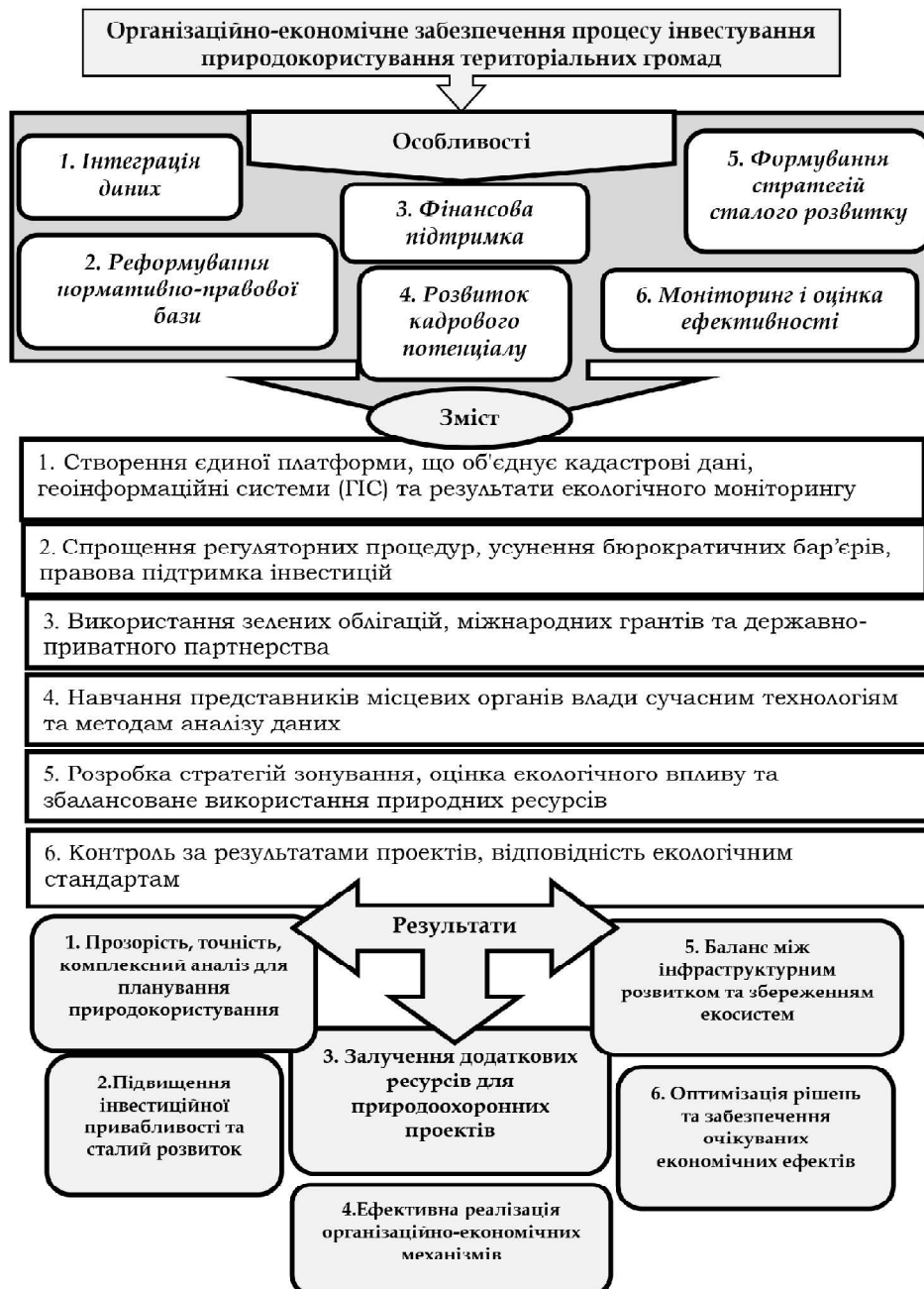

Рис. 1. Логічно-змістовна схема особливостей організаційно-економічного забезпечення процесу інвестування природокористування територіальних громад

Джерело: сформовано автором на основі [6; 8; 10].

та ресурсоосвітні проекти, що певним чином знижує інвестиційну привабливість природних і природно-господарських активів. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю оптимізації залучення та використання інвестицій у природоохоронні проекти, що сприятиме збалансованому розвитку територіальних громад.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Особливості організаційно-економічного забезпечення процесу інвестування природокористування територіальних громад є предметом широкого наукового обговорення, що підтверджується рядом досліджень. Вітчизняні науковці Голян В.А., Лучечко Ю.М., Заставний Ю.Б. та Мединська Н.В. аналізують особливості

фінансового забезпечення охорони навколишнього середовища в умовах глобальних викликів. Дослідники вказують на недостатність бюджетних коштів та необхідність залучення інвестицій, включаючи державно-приватне партнерство [3]. Актуальні дослідження продовжують розглядати фінансове забезпечення інфраструктурних проектів у територіальних громадах. Зокрема, Багацька К. аналізує фінансові механізми розвитку місцевої інфраструктури, наголошуючи на ролі державних і приватних інвестицій [1]. Науковці Свінцов О., Квасній З. та Даниленко Ю. досліджують особливості фінансування сталого інвестування територіальних громад в умовах воєнного стану, вказуючи на зростаючу роль міжнародних грантів та гуманітарної допомоги [9]. Дослідники Безпарточний М., Безпарточна О. та Ломо-

носов Д. акцентують увагу на організаційних та інституційних основах залучення міжнародних інвестицій, підкреслюючи важливість співпраці з міжнародними фінансовими установами [2]. Коробка Р. розглядає особливості інвестиційної діяльності у сфері природокористування, виокремлюючи її складові та механізми залучення капіталу [5].

Таким чином, аналіз наукових досліджень свідчить про комплексну сутність фінансового забезпечення природокористування та інвестиційної діяльності у сфері природокористування. Важливими напрямками подальших досліджень є удосконалення механізмів фінансування, розвиток державно-приватного партнерства та залучення міжнародних інвестицій для забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного сектора.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є визначення особливостей організаційно-економічного забезпечення процесу інвестування природокористування територіальних громад.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах політичної та соціальної нестабільності, а також військової агресії з боку РФ, територіальні громади України стикаються з численними викликами у сфері залучення інвестицій. Особливо це стосується Бориспільської міської територіальної громади, яка прагне забезпечити стале економічне зростання та підвищення добробуту мешканців. У такій ситуації важливо розробити комплексний підхід до активізації інвестиційної діяльності, орієнтований на диверсифікацію джерел фінансування, розвиток партнерств, покращення інфраструктури та підвищення рівня безпеки.

Одним із ключових напрямів є розширення джерел фінансування, що дозволить зменшити залежність від внутрішніх ресурсів. Використання міжнародних грантів, залучення кредитів від фінансових інституцій, активізація приватних інвестицій сприятимуть стабільності громади та її стійкості до зовнішніх шоків.

Не менш важливим аспектом є розвиток державно-приватного партнерства. Співпраця між державними та приватними структурами відкриває можливості для реалізації масштабних інфраструктурних проєктів, підвищуючи ефективність використання ресурсів. Це, своєю чергою, стимулює економічний розвиток та залучення додаткових інвестицій.

Важливим чинником є також підтримка місцевих ініціатив та підприємництва. Надання податкових пільг, спрощення регуляторних процедур та забезпечення доступу до фінансових ресурсів сприятиме розвитку малого та середнього бізнесу. Це дозволить створити сприятливий економічний клімат та сприяти зростанню економічної активності на місцевому рівні.

Забезпечення прозорості діяльності місцевої влади є необхідною умовою для підвищення інвестиційної привабливості. Відкритий доступ до інформації про інвестиційні можливості, активна комунікація з потенційними інвесторами, а також дотримання принципів доброчесності формуватимуть довіру та сприятимуть зацікавленості з їх боку.

Інвестування у транспортну та логістичну інфраструктуру також відіграє важливу роль. Модернізація доріг, розвиток залізничного сполучення, покращення доступу до міжнародного аеропорту "Бориспіль" зроблять громаду більш привабливою для інвесторів та сприятимуть інтеграції у глобальні економічні процеси.

В умовах сучасних викликів особливого значення набуває залучення міжнародної допомоги та співпраці. Взаємодія з міжнародними організаціями, фондами та донорами відкриває додаткові можливості для розвитку громади, забезпечуючи ресурси та експертну підтримку. Участь у міжнародних програмах дозволяє переймати передовий досвід та імплементувати найкращі практики.

Стратегічне планування розвитку громади має відбуватися з урахуванням сучасних викликів та перспектив. Визначення пріоритетних напрямів інвестування, залучення до цього процесу представників бізнесу, громадськості та експертів дозволить сформувати ефективну модель сталого розвитку. Послідовна реалізація таких стратегій сприятиме досягненню довгострокових економічних цілей.

Одним із найважливіших аспектів залучення інвестицій є гарантії безпеки. В умовах військової агресії необхідно вживати заходів для захисту критичної інфраструктури та підтримання правопорядку. Безпека є ключовим фактором, що впливає на рішення інвесторів щодо розміщення капіталу в регіоні.

Важливим напрямом залишається розвиток людського капіталу. Інвестування в освіту, професійну підготовку та перепідготовку кадрів підвищує кваліфікацію робочої сили та створює умови для задоволення потреб інвесторів у компетентних працівниках. Співпраця з навчальними закладами та організація стажувань можуть стати ефективними інструментами у цьому процесі.

Реалізація цих заходів сприятиме активізації інвестиційної діяльності у Бориспільській міській територіальній громаді. Це, у свою чергу, забезпечить стабільне економічне зростання, підвищення рівня життя населення та формування міцного економічного фундаменту для майбутнього розвитку громади [7].

Одна з ключових особливостей організаційно-економічного забезпечення процесу інвестування природокористування територіальних громад полягає в інтеграції даних, що передбачає створення єдиної платформи для об'єднання кадастрових, геоінформаційних та екологічних показників. Такий підхід сприяє забезпеченню оперативного доступу до актуальної інформації, що є критично важливим для ухвалення інвестиційних рішень. Крім того, точність та верифікація даних відіграють вирішальну роль у формуванні прозорого інвестиційного середовища, знижуючи ризики та підвищуючи привабливість територій, для потенційних вкладників.

Водночас актуальною залишається проблема нормативно-правового регулювання, що потребує адаптації до сучасних викликів. Спрощення регуляторних процедур та усунення зайвих бюрократичних бар'єрів є важливими заходами для активізації інвестиційної діяльності. Відсутність чітко визначених правових механізмів нерідко ускладнює процес залучення коштів у сферу природокористування, тому розробка прозорих та

ефективних інструментів підтримки інвесторів набуває першочергового значення.

Фінансовий аспект відіграє не менш важливу роль у забезпеченні сталого природокористування. Використання зелених облігацій, міжнародних грантових програм та механізмів державно-приватного партнерства відкриває додаткові можливості для реалізації екологічно орієнтованих проєктів. Особливого значення набуває запровадження системи пільгового кредитування, що дозволяє стимулювати інвестиції, спрямовані на збереження та раціональне використання природних ресурсів.

Розвиток кадрового потенціалу є ще одним важливим напрямом організаційно-економічного забезпечення інвестування. Підвищення кваліфікації представників місцевої влади, ознайомлення їх із сучасними методами управління та аналізу даних сприяє ефективнішому використанню інструментів залучення інвестицій. У цьому контексті доцільним є створення спеціалізованих освітніх програм, орієнтованих на підготовку кадрів у сфері екологічного управління та фінансового менеджменту.

Формування стратегій сталого розвитку територіальних громад також відіграє ключову роль у процесі інвестування природокористування. Зонування територій, оцінка екологічного впливу та оптимізація землекористування дозволяють балансувати економічні та екологічні інтереси, забезпечуючи збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь. У цьому контексті важливим завданням є розробка дієвих механізмів адаптації стратегій до умов динамічного зовнішнього середовища.

Окремої уваги заслуговує питання моніторингу та оцінки ефективності реалізації інвестиційних проєктів. Впровадження сучасних систем контролю за відповідністю екологічним стандартам, а також розробка індикаторів ефективності природоохоронних заходів забезпечують можливість оперативного коригування стратегій управління природними ресурсами. Таким чином, комплексний підхід до організаційно-економічного забезпечення інвестиційної діяльності у сфері природокористування сприяє не лише зростанню інвестиційної привабливості територіальних громад, а й формуванню умов для сталого розвитку регіонів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Дослідження особливостей організаційно-економічного забезпечення процесу інвестування природокористування територіальних громад дозволило виявити низку ключових аспектів, які є визначальними для ефективного управління інвестиційними процесами в умовах сучасних викликів. Інтеграція даних, реформування нормативно-правової бази, фінансова підтримка, розвиток кадрового потенціалу, формування стратегій сталого розвитку та моніторинг ефективності є необхідними складовими організаційно-економічного забезпечення інвестиційних процесів. Вони створюють умови для комплексного підходу до управління природними ресурсами на рівні територі-

альних громад. Спрощення регуляторних процедур, усунення бюрократичних бар'єрів та правова підтримка інвестицій мають критичне значення для залучення внутрішніх та іноземних інвесторів. Впровадження єдиної цифрової платформи, що об'єднує кадастрові дані, геоінформаційні системи (ГІС) та результати екологічного моніторингу, забезпечить прозорість процесу управління природними ресурсами. Використання зелених облігацій, міжнародних грантів та державно-приватного партнерства дозволяє диверсифікувати фінансові потоки та зменшити залежність від бюджетного фінансування. Це особливо актуально в умовах політичної та економічної нестабільності. Розробка стратегій землекористування, оцінка екологічного впливу та збалансоване використання природних ресурсів сприяють довгостроковому розвитку громад. Водночас, підвищення рівня професійної підготовки представників місцевих органів влади, шляхом навчання сучасним технологіям та методам аналізу даних, є необхідним для ефективного управління інвестиційними процесами. Контроль за результатами реалізації проєктів, їх відповідність екологічним стандартам та застосування адаптивного управління дозволяють мінімізувати ризики неефективного використання ресурсів. Аналіз інвестиційної діяльності Бориспільської громади засвідчив наявність значного потенціалу для розвитку, зокрема через вдосконалення транспортної та логістичної інфраструктури, впровадження екологічно безпечних технологій та стимулювання підприємницької активності. Однак збереження динаміки інвестиційного зростання потребує реалізації додаткових заходів, спрямованих на покращення інвестиційного клімату.

Отже, організаційно-економічне забезпечення інвестицій у природокористування територіальних громад є багатокомпонентним процесом, що потребує комплексного підходу та врахування внутрішніх та зовнішніх чинників. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості територіальних громад, забезпеченню сталого економічного розвитку та збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Література:

1. Багацька, К. Фінансове забезпечення інфраструктурних проєктів у територіальних громадах. *Scientia fructuosa*, 2024, № 155 (3), С. 88—104. doi: 10.31617/1.2024(155)06.
2. Безпарточний, М., Безпарточна, О., Ломоносов, Д. Організаційна та інституційна основи залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад в Україні. *Економіка та суспільство*, № (67). doi: 10.32782/2524-0072/2024-67-178.
3. Буйда К. В., Рошкевич В. Ф. Фінансово-кредитне забезпечення підприємств природно-ресурсного сектора національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 18. С. 48—53.
4. Голян В.А., Лучечко Ю.М., Заставний Ю.Б., Мединська Н.В. Фінансове забезпечення охорони навколишнього природного середовища в умовах глобальних викликів: пріоритети та особливості. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 32—41.

5. Коробка, Р. Інвестиційна діяльність у сфері природокористування: зміст, складові, особливості. Економіка та суспільство. 2024. № 67. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-39>.

6. Марущак С.М. Базиси міжнародної інвестиційної привабливості територіальних громад. Ефективна економіка. 2024. № 12. URL: <https://www.nayka.com.ua>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.54>

7. Про затвердження програми соціально-економічного та культурного розвитку Бориспільської міської територіальної громади на 2024—2026 роки. Офіційний сайт. URL: <https://borispol-rada.gov.ua> (дата звернення 07.02.2025).

8. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. Верховна Рада України: офіц. веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 07.02.2025).

9. Свинцов, О., Квасній, З. і Даниленко, Ю. (2024) "Особливості фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад в умовах воєнного стану в Україні", Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології, 3 (1). doi: 10.56197/2786-5827/2024-3-1-5.

10. Хвесик Ю. Фінансове забезпечення відтворення та охорони природних ресурсів: проблеми диверсифікації джерел, форм та інструментів. Економіст. 2014. № 12. С. 62—64.

References:

1. Bagatska, K. (2024), "Financing of infrastructure projects in territorial communities", Scientia fructuosa, vol. 155(3), pp. 88-104. doi: 10.31617/1.2024(155)06.

2. Bezpartochnyi, M., Bezpartochna, O. and Lomonosov, D. (2024), "Organisational and institutional framework for attracting international investment for the development of territorial communities in Ukraine", Economy and Society, vol. 67. doi: 10.32782/2524-0072/2024-67-178.

3. Buida, K. and Roshkevych, V. (2018), "Financial and credit support for natural resources field enterprises of the national economy", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 18, pp. 48—53.

4. Golyan, V., Luchechko, Y., Zastavnyy, Y. and Medynska, N. (2022), "Financial support of environmental protection in the context of global challenges: priorities and features", Ekonomika ta derzhava, vol. 8, pp. 32—41.

5. Korobka, R. (2024), "Investment activity in the field of environmental management: content, components, features", Economy and Society, vol. 67. doi: 10.32782/2524-0072/2024-67-39.

6. Marushchak, S. (2024), "Undamentals of international investment attractiveness of territorial communities", Efektyvna ekonomika, vol. 8, Available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4466> (Accessed 21 Jan 2025).

7. Boryspil City Council (2024), "Program of socio-economic and cultural development of Boryspil city territorial community for 2024—2026", Available at: <https://borispol-rada.gov.ua> (Accessed 21 Jan 2025).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On Investment Activities", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1560-12#Text> (Accessed 22 Jan 2025).

9. Svintsov, O., Kvasnii, Z. and Danilenko, Yu. (2024), "Features of the financial security of sustainable investment of territorial communities under the conditions of marital state in Ukraine", Scientific bulletin of International Association of scientists. Series: Economy, management, security, technologies, vol. 3 (1). doi: 10.56197/2786-5827/2024-3-1-5.

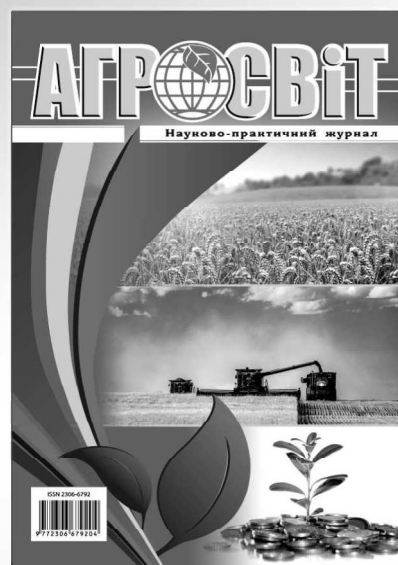
10. Khvesyk, Yu., (2014), "Financial support for reproduction and protection of natural resources: the problem of sources, forms and tools diversification", Economist, vol. 12. pp. 62—64. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econ_2014_12_15. (Accessed 22 Jan 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.02.2025 р.

АГРОСВІТ

<https://nayka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292